

Filosofijos
fakultetas

LIETUVOS
SOCIOLOGŲ
DRAUGIJA

LMT
Lietuvos mokslo taryba

XVI nacionalinė Lietuvos sociologų draugijos konferencija

GLOBALŪS IŠŠŪKIAI IR ATEITIES VISUOMENĖS

2024 m. lapkričio 15–16 d.
Vilniaus universitetas

Programa ir tezės

16th Conference of the Lithuanian Sociological Association

GLOBAL CHALLENGES AND FUTURE SOCIETIES

November 15–16, 2024
Vilnius University

Program and Abstracts

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA
2024

Konferencijos mokslinis ir organizacinis komitetas:

Arūnas Poviliūnas, komiteto pirmininkas
Diana Janušauskienė
Irma Budginaitė-Mačkinė
Dalia Čiupailaitė-Višnevskā
Dovilė Galdauskaitė
Ingrida Gečienė-Janulionė
Agnė Girkontaitė
Karolis Jonutis
Jūratė Litvinaitė
Gintė Martinkėnė
Zenonas Norkus
Milda Pivoriūtė
Daumantas Stumbrys
Tadas Šarūnas
Rima Žilinskaitė

Leidinio sudarytojai:

Dalia Čiupailaitė-Višnevskā, Dovilė Galdauskaitė, Arūnas Poviliūnas,
Zenonas Norkus, Irma Budginaitė-Mačkinė, Milda Pivoriūtė

Konferencijos organizatoriai:

Lietuvos sociologų draugija ir Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetas

Konferencijos rėmėjai:

Lietuvos mokslo taryba

Finansinę paramą suteikė
Lietuvos mokslo taryba (LMTLT),
sutarties Nr. S-ACO-24-23

Leidinio viršelis:

Linas Jakučionis, Milda Pivoriūtė,
dirbtinis intelektas (Adobe Illustrator teksto keitimo į vaizdą generatorius)

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*

ISBN 978-609-07-1106-4 (skaitmeninis PDF)
<https://doi.org/10.15388/XVI-Sociol-konf.2024>

Copyright © 2024 [Authors]. Published by Vilnius University Press.
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence,
which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original
author and source are credited.

Apsirūpinimo maistu ir darbo sričių pokyčiai nacistinės Vokietijos okupuotoje Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje ir Baltarusijoje

Mantas Šikšnianas (Vilniaus Gaono žydų istorijos muziejus,
Vilniaus universiteto Sociologijos ir socialinio darbo institutas)

Antrojo pasaulinio karo metais skirtingų išteklių trūkumas buvo aktualus nuo Prancūzijos iki Rusijos bei nuo Norvegijos iki Graikijos, o vienu iš pagrindinių okupuotas visuomenes vienijusiu bruožų tapo maisto trūkumas. Tuo tarpu nacistinei Vokietijai apsirūpinimas reikiama ištekliais išliko vienu iš pagrindinių prioritetų siekiant pergalės. Šalia apsirūpinimo maisto ištekliais problemos kitas prioritetas nacistinės Vokietijos ideologijoje ir politikoje buvo darbo klausimas. Tai deklaravo jau pats valdančiosios partijos (Vokietijos nacionalsocialistinė darbininkų partija) pavadinimas. Viena iš nacistinės ideologijos dominančių iš pat pradžių buvo „dirbančių“ ir „parazituojančių“ (ir todėl nevertų gyventi) rasių, etninių grupių ir socialinių sluoksnių priešprieša. Karo metais darbas dar labiau suaktualėjo, tapdamas taip pat ir gyventojų kontrolės, ir net genocidinės politikos priemone.

Pranešime susitelkiama į Ostlando administracinio vieneto teritorijas: Estiją, Latviją, Lietuvą ir Baltarusiją. Tačiau kontekstualumui panaudojama informacija ir apie kitas Vokietijos okupuotas šalis. Pranešimo tikslas – palyginti vokiečių politikos ir okupuotų visuomenių adaptacijos prie okupacijos sąlygų skirtumus apsirūpinimo maistu ir darbo srityse. Bus stengiamasi neapsiriboti vienu teritoriniu vienetu ar viena tautine grupe – karo sąlygų kontekste svarbu pastebėti skirtingų socialinių ryšių ir pokyčių tinklą. Šiuo aspektu daugiau bus susitelkta į vietos civilių gyventojų santykį su pažeidžiamiausiomis (žydais, karo belaisviais) grupėmis. Darbo klausimas šioms grupėms neretai lemdavo ne tik apsirūpinimo maistu, bet ir išgyvenimo galimybes. Vienas iš teiginių yra, kad getų apsirūpinimas reikiama produktais priklausė ne tik nuo vokiečių ir vietinės administracijos politikos, bet ir nuo viso regiono apsirūpinimo maistu būklės. Taigi, naudojant lyginamąją prieigą siekiama atskleisti tiek skirtingų minėtų šalių, tiek socialinių grupių prisitaikymo prie okupacijos sąlygų savitumus.